

Fakkeltog 2021:

I fangenskap for sin tro

– *Fri til å tenke, mene og tro uten å bli straffet*

«Til syvende og sist er det ikke ordene til våre fiender vi vil huske, men stillheten fra våre venner».

Disse ordene er dessverre like aktuelle nå, som da Martin Luther King jr. uttalte dem for over femti år siden. De maner oss til å ta ansvar og dele byrdene av urett og fortvilelse – nettopp fordi det er våre venner som lider. Og det er grunnen til at det på 17 steder i Norge nå i høst blir arrangert fakkeltog for forfulgte. Fra Kristiansand til Tromsø tenner folk fakler – og går sammen og står sammen. Vi vil minne oss selv og det norske samfunnet om at når mennesker fratras friheten til å velge sin tro, da må vi velge å stille opp for dem.

I år er det *I fangenskap for sin tro* som er overskriften for fakkeltogene. For 83 % av verdens befolkning er det ikke selvsagt å kunne tenke, mene og tro - uten å risikere å bli straffet. I land som Eritrea, Iran, Kina og Nord-Korea er det myndighetene som fengsler kristne og andre troende, fordi de blir sett på som trusler mot statens makt og ideologi. Man kan lure på hvorfor mektige stater opplever seg truet av mennesker som møtes til bønn og lovsang. Samtidig viser dette at de ser at menneskers tro er en reell kraft – derfor må den kontrolleres eller elimineres.

Men det er virkelige mennesker som betaler prisen, som Amin, Milad og Alireza, medlemmer i en husmenighet i Iran. Som pastor Ton i Vietnam. Eller diakonen Zhang, som sitter fengslet i Nord-Korea etter å ha blitt kidnappet i Kina og dømt til 15 års fengsel for å ha delt sin tro med nordkoreanske flyktninger. I Eritrea holdes tusenvis fanget i containere i ørkenen. Vi kjenner ikke deres navn, og vet ikke om de overlever den brutaliteten de utsettes for. Men vi vet nok til å forstå at vi ikke kan være tause.

Mennesker holdes også i slaveri på grunn av sin tro. Et ansikt vi kanskje kjenner igjen, er ansiktet til en tenåringsjente fra Nord-Nigeria. For over tre år siden ble hun bortført av ekstremister sammen med 110 andre ungdomsskoleelever. Men Leah Sharibu fikk ikke lov til å vende tilbake til familien sin sammen med de fleste andre av de kidnappede jentene, fordi hun nektet å frasi seg sin kristne tro. Terrorgruppen som holder Leah fanget, har uttalt at hun skal holdes som slave for resten av sitt liv.

Det skjer også kidnappingsbølger i Pakistan. Men her er det en og en jente som plukkes ut til et liv i fangenskap gjennom tvangsgiftemål og tvungen konvertering. Fortvilelsen er lammende for kristne og hinduistiske familier som ser sine døtre forsvinne inn i slaveliknende forhold. Det er et effektivt våpen for å terrorisere minoritetene, og rettsapparatet gir ofte kidnapperen medhold til å opprettholde tvangsekteskapet selv om jentene juridisk sett er mindreårige.

Men mange fanger blir aldri synlige i statistikker, rettsdokumenter eller fangelister. De holdes i fangenskap i egne hjem, og fangevokterne er deres egen familie. Ingen ser deres lidelser. Når familiens ære trues, ved at et medlem forlater familiens tro, brukes ofte vold og fangenskap for å tvinge vedkommende tilbake. Valget mellom å være tro mot egen overbevisning eller adlyde storfamilien, kan i verste fall være valget mellom liv og død.

Disse eksemplene er ulike, men viser tydelig et urovekkende mønster: Der tros- og livssynsfriheten blir hindret, kan konsekvensene av å leve ut sin tro bety en overhengende trussel om fangenskap. Det at vi

i Norge tar denne menneskerettigheten for gitt, betyr ikke at vi har rett til å overse hvor ofte retten til trosfrihet krenkes for andre. I innledningen til FNs *Verdenserklæring om menneskerettigheter* trekkes også individet – deg og meg - fram og tildeles ansvar for å sikre at disse rettighetene blir allment og effektivt anerkjent og overholdt.

Alle land har et ansvar for å overholde menneskerettighetene. Vi er glade for at den nyvalgte regjeringen i sin regjeringsplattform har forpliktet seg selv på å arbeide mot «*menneskerettighetsbrudd, med særlig vekt på ytrings-, tros- og forsamlingsfrihet*». De vil også «*styrke demokratiets stilling i verden gjennom å støtte opp under uavhengige domstoler, frie medier, fagforeninger og øvrig sivilsamfunn*». Vi anerkjenner den innsatsen norske politikere allerede gjør for menneskerettighetene. Men det er avgjørende at det politiske Norge arbeider systematisk, langsiktig og målbevisst for å styrke tros- og livssynsfriheten videre, og det er viktig at man er klar over i hvilket omfang disse frihetene brytes.

Vi går ikke i fakkeltog fordi vi mener at trosfrihet skal fremmes på bekostning av andre menneskerettigheter. Vi ber heller ikke om særbehandling for kristne i norsk utenrikspolitikk eller bistandsarbeid. Men vi må minne om at selv om kristne kirker og institusjoner har hatt mye makt i Vesten, er den vanligste representanten for kristne i verden i dag en fattig kvinne i Asia eller Afrika – uten politisk eller religiøs makt.

Vi vil ikke fremme motsetninger mellom ulike religioner. Tvert imot ser vi ofte at mennesker som selv sitter fengslet på grunn av sin tro, også hever sin stemme for medfanger med annen religiøs tilhørighet. Et modig eksempel er den vietnamesiske menneskerettighetsadvokaten Nguyen Bac Truyen. Han har fortsatt sin aktivisme for andre, selv om han holdes fengslet i et av Vietnams mest brutale fengsler.

Likevel har det stor betydning for fanger som Truyen i Vietnam og Leah i Nigeria at vi i Norge lar oss engasjere. At vi anerkjenner den uretten som begås mot dem som lever i fangenskap for sin tro. Selv om realitetene er så rå, og selv om dette skjer i land med svært komplekse konflikter og maktforhold. Vi kan nå ut til noen fanger og deres familier med brev og oppmuntringshilsener. Vi kan vise at vi deler deres tro eller deler den verdien at trosfrihet er verdt å kjempe for. I møte med hjernevasking og tvang, kan det være helt avgjørende for å holde ut. Vi kan ikke her og nå hindre all trosforfølgelse. Men vi kan jobbe for å unngå at vår likegyldighet blir en fatal byrde å måtte bære i tillegg. For oss som har vår ytre frihet i behold, vokser vår indre frihet når vi strekker oss ut over oss selv.

Så på vegne av fakkeltogskomiteen, og Åpne Dører og Stefanusalliansen, takk for at dere stilte opp her i kveld!

Sentralkomiteen for fakkeltog for trosfrihet ved organisasjonene
Stefanusalliansen og Åpne Dører

